

УДК 070.0+7.01+37.018

«МЕДІАЕСТЕТИКА» ЯК УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА

ДЮЖЕВА Катерина,

кандидат філологічних наук,

Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, Україна, e-mail: r.b.ekaterina@gmail.com.

Вступ. У статті йдеться про університетську навчальну дисципліну «Медіаестетика», розкривається проблема формування та вдосконалення уявлень здобувачів освіти про загальні закони естетичної діяльності та естетичного освоєння світу, обґрунтовується потреба окреслити специфіку соціальної природи краси, мистецтва як механізму соціалізації людини, естетичної інформації як невід'ємної складової мас-медіа.

Актуальність і мета. Вивчення естетики медіа в університеті є актуальним через необхідність аналізу естетичних аспектів медіаматеріалів, особливо у воєнний час. Медіаестетика тісно пов'язана з поняттями культурних та соціальних цінностей, етики, гармонії. Розвиток соціальних медіа та штучного інтелекту повинен підтримувати людський фактор, в якому естетика відіграє важливу роль. Метою дослідження є висвітлення важливості медіаестетики для розвитку критичного мислення, розуміння естетичних принципів та професійної діяльності у сфері соціальних комунікацій. Медіаестетика розвиває креативність, адаптивність, гнучкість мислення та художній смак здобувачів освіти.

Методологія. Серед методів дослідження було використано аналіз науково-методичного матеріалу з естетики та журналістики, узагальнення досвіду викладацької роботи, інтерпретацію результатів дослідження.

Результати. Аналізуються особливості викладання навчальної дисципліни «Медіаестетика», зокрема тематичне наповнення, наближення естетичних теорій до новітніх сучасних медіатехнологій. Розкривається питання становлення уявлень студентства про закони та категорії етики та естетики, що є основоположним для світосприйняття та комунікації зі світом. У дослідженні обґрунтовується важливість освітньої компоненти для формування навички розуміти специфіку природи краси, культури та мистецтва у процесі соціалізації людини. Йдеться про естетичну інформацію як невід'ємну складову медійного простору.

Висновки. Реалізовано поставлені у статті завдання: розглянуто медіаестетику як освітню компоненту; розкрито проблему рівня розвитку медіаестетики в інформаційному просторі як проекцію базової підготовки медіафахівців; обґрунтовано потребу у вдосконаленні журналістської майстерності в аспекті специфіки естетичної інформації. Обґрунтовано, що освітня компонента «Медіаестетика» у межах навчального процесу допомагає сформувати та розвинути гнучкість мислення, креативні здібності майбутніх медійників на основі естетичних категорій, спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси у поєднанні зі сформованими естетичним смаками, етичним рівнем розвитку, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця медіасфери.

Ключові слова: *медіаестетика, журналістика, освітня компонента, медіаматеріал, комунікація, естетика, етика, рецепція.*

Вступ. У наш час, коли роль та значення медіа у суспільних процесах зростає, питання підготовки майбутніх журналістів заслуговує на особливу увагу. Метою комплексної роботи викладачів, спрямованої на підготовку здобувачів освіти у галузі соціальних комунікацій, є формування етико-естетичної свідомості студентів-журналістів, зокрема під час вивчення курсу медіаестетики. Ця освітня компонента не може похвалитися великою науково-теоретичною базою, проте для студентів є джерелом формування естетичного смаку, етико-естетичної рецепції, накопичення естетичного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей майбутніх журналістів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, розвиває професійні навички сучасних медіафахівців та творче мислення. Ці вимоги до майбутніх медійників, яких готує університет, продиктовані сучасними *must have* професії журналіста, запитом суспільства на певний рівень сучасних знань і компетенцій, а також необхідністю вдосконалення не лише комунікативних, а й естетичних навичок майбутніх фахівців.

Актуальність дослідження. Вивчення естетики медіа в університеті є актуальним через необхідність аналізу естетичних аспектів медіаматеріалів, особливо у воєнний час. Медіаестетика тісно пов'язана з поняттями культурних та соціальних цінностей, етики, гармонії. Розвиток соціальних медіа та штучного інтелекту повинен підтримувати людський фактор, в якому естетика відіграє важливу роль.

З огляду на важливість та сучасність порушеної теми, до неї зверталися дослідники Н. Ажогіна, О. Андросович, Т. Андрущенко, В. Башманівський, Л. Боярська, Н. Зражевська, І. Покулита, Д. Сучков, К. Шевчук та інші.

Привертає увагу своїми науковими ідеями з приводу естетики у медіа авторський колектив на чолі з Т. Андрущенко, адже подає у науковій праці головні засади естетичних теорій, важливих для формування майбутніх працівників сфери медіа. У посібнику розкрито фундаментальні особливості формування естетичної культури здобувачів освіти. Паралельно з історичним екскурсом у класичні та традиційні естетичні теорії висвітлюються сучасні ідеї, що становить особливе значення для сфери медіа, яка швидко розвивається і є надсучасною. Використання видання спрощує завдання як тим, хто навчається, так і тим, хто навчає, адже кожен розділ доповнений хрестоматійним матеріалом та ілюстраціями [5]. Крім того, не будучи присвяченими власне сфері медіа, тексти авторів допомагають розкрити сутність основних теоретичних проблем, що пов'язані з естетикою як наукою про сутність естетичного в дійсності, та прокласти місток до медіаестетики як нової галузі дослідження, що вивчає естетичні аспекти, етику медіаконтенту та їх вплив на прийняття інформації.

У нагоді для навчання тих, хто у майбутньому бачить себе у медіагалузі, стане і посібник Н. Зражевської, призначений «для вивчення основних теоретичних концепцій, у тому числі й естетичних, що поєднують суспільство з медійною сферою, показують тісний зв'язок між розвитком суспільства й уявленнями про те, яку роль відіграють медіа у процесі соціокультурної динаміки й духовного розвитку» [4, с. 2]. Запитання та завдання для самоконтролю, рекомендовані джерела для поглиблення знань, також підсумкові тести, запитання і завдання сприятимуть самостійному вивченню здобувачами освіти основ медіаестетики.

Важливі естетичний та аксіологічний аспекти медіапростору у культурних смислах розглядають у науковій статті дослідники І. Покулита, І. Виселко. Вони акцентують увагу на динамізмі «розвитку медіакультури сучасності», що породжує проблему «вивчення культурних смислів у трансдисциплінарному векторі». У розвідці науковці втілюють це питання у «двох напрямках філософської рефлексії: естетичному та аксіологічному» [6, с. 231]. Автори дослідження концентрують увагу на естетизації медіа, що впливає на інформацію, яка циркулює в медіаканальному просторі культури.

Проте помітною є наявність наукової лакуни у систематизованому теоретичному висвітленні проблеми викладання медіаестетики, адже до цієї теми науковці

звертаються переважно принагідно, міркуючи про питання соціальних комунікацій, філософії, новітніх медіа або ж культури. Тому вбачаємо перспективним опрацювання цієї наукової проблеми більш предметно.

Новизна. У статті зроблено спробу дослідження особливостей медіаестетики як важливої компоненти університетської освіти, яка допомагає навчити здобувачів освіти у сфері журналістики критично аналізувати і розуміти сучасні медіа та їх вплив на суспільство.

Метою статті є висвітлення важливості медіаестетики для розвитку критичного мислення, розуміння естетичних принципів та професійної діяльності у сфері соціальних комунікацій.

Для досягнення мети потрібно виконати такі **завдання**: розглянути медіаестетику як університетську освітню компоненту; розкрити проблему рівня розвитку медіаестетики у сучасному інформаційному просторі як проєкцію базової етико-естетичної підготовки майбутніх медіафахівців; обґрунтувати суспільну потребу у вдосконаленні журналістської майстерності в аспекті специфіки естетичної інформації як невід'ємної складової мас-медіа, соціальної природи краси та мистецтва як механізму соціалізації людини.

Методи дослідження. В якості методів дослідження використано: 1) аналіз науково-методичного матеріалу з естетики, етики та журналістики для формування та розвитку естетичної свідомості здобувачів освіти, зокрема естетичного смаку, естетичного сприйняття, накопичення естетичного досвіду; 2) узагальнення досвіду викладацької роботи у вищому навчальному закладі, що сприяє розвитку естетичних та креативних здібностей майбутніх журналістів, спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує здібності до пошуків нестандартного підходу під час виконання завдань як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця медіасфери; 3) інтерпретація результатів дослідження.

Результати й обговорення. Медіаестетика має велике значення у процесі підготовки майбутніх журналістів та фахівців зі зв'язків із громадськістю, адже є засобом формування естетичної свідомості здобувачів освіти, їхніх естетичних смаків, поняття про красу та її рецепцію, акумулювання естетичного досвіду. Ця освітня компонента допомагає сформувати та розвинути гнучкість мислення, креативні мисленнєві властивості журналістів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця медіасфери. Адже коли людина має розвинутий естетичний смак, вона краще орієнтується не лише у категоріях прекрасного, а й в інформації загалом. Тому естетичний та аксіологічний аспекти проблеми формування майбутніх журналістів, фахівців з PR є недооціненими. Крім того, варто наголосити, що повноцінний естетичний розвиток має велике значення для особистості у будь-якій сфері людської діяльності і є фундаментом внутрішньої особистісної культури, яка в подальшому впливає на естетичну культуру групову, корпоративну, суспільну («Люди, будьте взаємно красивими!», як писала Л. Костенко).

Норвезька дослідниця Л. Hausken, сфера наукових інтересів якої стосується медіаестетики у її зв'язку з технологіями та рецепцією, у своїй розвідці пише про те, що ХХ століття стало непростим періодом наближення естетичних теорій до новітніх технологій у медіа. На слушну думку науковиці, фотографування, кінематограф, телебачення та відео стали частиною навчальної програми художніх шкіл, а поява цифрових медіатехнологій у період 1980–1990 років змінила засоби виробництва, зберігання та розповсюдження медіа. Л. Hausken стверджує, що медіаестетика з'явилася як міждисциплінарна сфера досліджень – на перехресті медіадосліджень та естетичних наук; водночас, вона сформувалася внаслідок спроб теоретично проаналізувати зв'язки між естетикою, етикою, технологіями та медіа [10, с. 30]. Якщо

звернутися до статті Н. Ажогіної, то увагу привертають визначені нею «методологічні підходи» до медіаестетики: «медіафілософія (Фрідріх Кіттлер), теорія медіуму (Джозуа Мейровіц), медіалогія (Режис Дебре), «критичні» медіа (Вальтер Беньямін). У свою чергу, ця галузь перебуває у сфері впливу сучасних естетичних, технологічних та медійних теорій: теорія «нових медіа» (Марк Гансен), «візуальних медіа» (він же) та «візуальної культури» (В. Д. Т. Мітчелл)» [2, с. 5]. Під час академічних занять з медіаестетики здобувачі освіти ознайомлюються з цими теоріями та опрацьовують особливості кожної з них.

Медіаестетика має тісний зв'язок із загальними проблемами нашого суспільства, серед яких загострено сприймається науковою, культурною та освіченою спільнотою зниження загального рівня культури населення, знецінення віковичних ментальних, моральних, культурних, аксіологічних та естетичних категорій, понять і цінностей. Особливо загострило цю проблему повномасштабне вторгнення. Для інформаційного простору України це має особливе значення тому, що сфера медіа є дзеркалом усіх процесів та явищ, які існують або виникають у соціумі. Тому сутність естетичного в дійсності та медіаестетика тісно переплітаються і взаємозбагачуються (або ж взаємозбіднюються, залежно від суспільного контексту). Ось чому, на нашу думку, так важливо навчати здобувачів освіти медіаестетиці.

Розглядаючи медіаестетику як навчальну дисципліну, варто виділити важливий момент. Соціальні та культурні обставини сьогодення, а також сучасні світові процеси ставлять перед закладами вищої освіти нові виклики щодо забезпечення ґрунтовної підготовки майбутніх працівників сфери журналістики та зв'язків з громадськістю. Здобувачі освіти разом з дипломом про вищу освіту отримують не лише професійні знання, а й ряд компетенцій і практичних навичок. З огляду на це, медіаестетика є основою формування і розвитку естетичного та художнього смаку, вміння розпізнати та оцінити в інформації категорії прекрасного і потворного, піднесеного і нищого, чітко розрізнити і сформувані відповідне ставлення до фактів та подій трагічних і курйозних, мати досвід структурування і розуміння особливостей естетичної діяльності та естетичної свідомості людини, яка створює інформаційний простір, відчувати і вміти передавати своїй аудиторії читачів, глядачів, слухачів естетичний потяг, естетичний смак та бути співтворцем етико-естетичних ідеалів суспільства, визначати їх характер і особливості, таким чином відіграючи важливу роль у житті людей. Майбутній медійник повинен орієнтуватися і у мистецтві як суспільному явищі, розуміти його функції, проводити всебічний аналіз естетичних форм інформації та досліджувати історичний розвиток новинних фактів з урахуванням естетичних категорій. Під час занять з медіаестетики значну увагу варто приділяти естетичній культурі особистості та шляхам її формування, постійно наголошуючи на значенні краси, прекрасного, світлого та доброго для людської цивілізації та культури загалом.

Освітня компонента «Медіаестетика» передбачає оволодіння здобувачами освіти різними методами естетичного відображення контенту, зокрема – філософськими, психологічними, функціональними. Для сфери соціальних комунікацій ці методи набувають особливого значення, адже у структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми з журналістики медіаестетика посідає місце між такими дотичними до неї дисциплінами, як журналістська етика, дикція і емісія голосу, виразність професійного мовлення журналіста тощо. Таке комплексне поєднання сприяє логічному осмисленню здобувачем освіти власної особистості, становлення себе не тільки як професіонала-медійника, а й як людини із багатим внутрішнім світом, розвиненим мовленням, багатим словниковим запасом. Вивчення медіаестетики логічно впливає із загальних понять естетики, про що говорить у своєму дослідженні К. Шевчук: «Проблеми естетики медіа виростають на межі традиційної естетики та теорії медіа і пов'язані з необхідністю реінтерпретації таких понять, як творчість, медіа, техніка, сприйняття, а також із запровадженням нових понять – віртуальність, інтерактивність, імерсійність тощо» [9, с. 27].

Під час занять здобувачі освіти розглядають поняття естетики як науки та явища «живого», а не застиглого та стигматизованого, тобто відкритого для змін та новацій, спричинених розвитком людства. Акцентується увага на здатності естетичних понять постійно збагачуватися, що розширює горизонти та обсяг знань студентів. Особливе значення це має для журналістики, яка відображає динамічні процеси життя. Незаскарубельність естетики доводить також її історична трансформація у різні епохи (античність, середньовіччя, доба Відродження тощо). Чималу роль у процесі викладання медіаестетики відіграють змістові модулі, що підводять до думки про активний розвиток етико-естетичного знання.

Першим серед таких модулів є «Медіаестетика в контексті розвитку естетичної теорії», де розглядаються наступні теми: естетична теорія та медіаестетика, структура естетичної свідомості, основні естетичні категорії, естетична діяльність та її форми, мистецтво як естетичний феномен, основні принципи мистецтва, мистецтво як форма соціальної комунікації, соціальні функції мистецтва, естетика модернізму та постмодернізму, технообрази та віртуальна реальність як естетично-художні феномени сучасного мистецтва, рецептивна естетика.

Другий модуль вивчення дисципліни – «Естетичний аспект сучасного медійного простору» – передбачає розгляд таких тем, як-от: теорія інформації та естетичне сприйняття, естетична інформація, візуальна комунікація, фотографія, комікси, карикатури та мультиплікація, кіно, телебачення, шрифти та графічний дизайн.

У межах вивчення теми «Естетична теорія та медіаестетика» майбутні фахівці з соціальних комунікацій розглядають взаємодію між естетичним досвідом поколінь, медіа та культурою. Вивчення основних питань теми концентрується на тому, якою є природа краси, що таке смак та якими є естетичні категорії не лише мистецтва, а й інформаційного простору як середовища існування медіа. Під час занять здобувачі освіти навчаються аналізувати особливості сприйняття естетичних об'єктів, висловлювати своє ставлення або ж подавати інформацію нейтрально, без нав'язування оціночних суджень, як того вимагають стандарти журналістської діяльності. Також у дискусійній формі розглядаються фактори, які впливають на наше сприйняття подій або явищ у журналістському матеріалі. Учасники дискусії на основі вивчених теорій шукають власне розуміння відповідей на питання, що таке краса у медіатворчості, які її моральні та технічні особливості втілення, як культурний фон впливає на національні естетичні цінності (наприклад, у лінгвістичних номінативах ворога, які з'явилися під час війни у засобах масової інформації), за якими критеріями можна оцінити мистецтво, культуру, артоб'єкт або подію тощо. Тема «Естетична теорія та медіаестетика» визначає предмет медіаестетики, за який обрано вивчення естетичних аспектів медіа, зокрема естетичні компоненти журналістських інтернет-матеріалів як текстових, так і аудіовізуальних, а також естетичні складові фотожурналістики, відеомайстерності, традиційних форм масової комунікації (газет, радіо, телебачення), естетики комунікації у медіа та у суспільстві загалом. Лекційні заняття розкривають, а практичні та семінарські – поглиблюють розуміння здобувачами освіти того, яким чином медіа творять етико-естетичний досвід поколінь, які естетичні форми з'являються в епоху digital, як новітні технології позначаються на сприйнятті культурно-мистецького контексту. Особливу увагу приділено презентації студентами власного бачення того, як сьогодні медіа трансформують традиційні уявлення про красу і надають перспективи для інтерпретації та рецепції усього того, що становить сферу інтересів естетики як науки. Результатом вивчення теми є вміння здобувачів проаналізувати медіаматеріал на предмет розуміння автором сучасної естетики та оцінювання його потенційного впливу на суспільство.

Вдалим прикладом теми заняття з медіаестетики є «Мистецтво як форма соціальної комунікації», де викладачем розроблені для здобувачів освіти завдання та питання, що не лише прямо впливають на формування та зміцнення знань з естетики в медіа, компе-

тентностей та програмних результатів навчання, а й на діяльність в медіасфері загалом. Під впливом мистецтва як з'єднувальної ланки між населенням однієї країни, або ж як міжкультурного містка між різними народами, у майбутніх фахівців із журналістики розвивається здатність забезпечувати важливі соціальні функції, як-от координаційну, планувальну, комунікаційну, промоційну, аналітичну. Адже саме на основі мистецтва часто найпростіше порозумітися представникам різних культур через обмін думками, враженнями, емоціями. Таким чином, естетичний фактор виконує у цьому разі роль посередника, медіатора. Важливим є і чинник культурної самоідентифікації, який під час розмови з інтерв'ююваним часто стає у пригоді журналісту для кращого розуміння сутності отриманої інформації. Під час практичних занять на тему «Мистецтво як форма соціальної комунікації» здобувачі освіти моделюють мікроситуації для дослідження сприйняття мистецтва під час спілкування, що дозволяє робити висновки про контекст сказаного (наприклад, погляди, цінності, тренди, настрої, перспективи обговорюваних подій). Майбутніх медійників це готує до кращого розуміння взаємодії між індивідами, розширює рамки розуміння унікальності кожної людини, розвиває комунікативні здібності, навчає встановлювати контакт з абсолютно різними співбесідниками, розуміти соціальну рецепцію новин, подій, фактів та явищ.

Тема «Теорія інформації та естетичне сприйняття» покликана наблизити розуміння здобувачами освіти спільних точок дотику між журналістикою, зв'язками з громадськістю, етикою та естетикою. Обговорення теоретичних та практичних питань теми зосереджено на ключових тезах про те, що, хоча теорія інформації та естетичне сприйняття, на перший погляд, дуже диференційовані, спільні риси між ними є. Зокрема, це полягає в особливостях обробки інформації. Комунікаційна теорія скерована передусім на розуміння інформації, а естетичне сприйняття відображає процес обробки інформації та її засвоєння. З теорії масової інформації здобувачі освіти розглядають механізми передавання, зберігання і сприйняття медіаматеріалу, а естетичні основи рецепції тлумачать крізь призму того, яким чином аудиторія сприймає, інтерпретує і оцінює як мистецтво загалом, так і його одиничні складові (наприклад, звук, зображення). Студенти вивчають вплив новизни журналістського матеріалу, той культурний шок, у якому людина перебуває під впливом кардинально нових знань або інформації. Несподіванка і різноманітність у теорії інформації є важливими принципами, адже непередбачуваність, спонтанність подій породжує цікавість реципієнта до невідомого, різноманітного, несподіваного, невизначеного. В естетичному сприйнятті подібні wow-елементи мають емоційний та інтелектуальний вплив на читача, слухача, глядача, збагачуючи його рецептивний досвід. Під час розгляду теми «Теорія інформації та естетичне сприйняття» майбутні журналісти ознайомлюються з важливістю балансу між наданням достатньої кількості інформації для емоційної реакції людини і збереженням певного рівня невизначеності для того, щоб заохотити і змотивувати до інтерпретації. Здобувачі освіти навчаються оцінювати роль та вплив оформлення, подання інформації на трансформацію та інтерпретацію подій, явищ та фактів, їх сприйняття та передачу сенсу.

Висновки та перспективи. Під час проведення нашого дослідження було реалізовано поставлені у ньому завдання: розглянуто медіаестетику як університетську освітню компоненту; розкрито проблему рівня розвитку медіаестетики у сучасному інформаційному просторі як проекцію базової етико-естетичної підготовки майбутніх медіафахівців; обґрунтовано суспільну потребу у вдосконаленні журналістської майстерності в аспекті специфіки естетичної інформації як невід'ємної складової мас-медіа, соціальної природи краси та мистецтва як механізму соціалізації людини.

Освітня компонента «Медіаестетика» в університетському дискурсі має велике значення, оскільки її ціннісне навантаження та значеннева сторона демонструють серйозний вплив на становлення та кристалізацію власного стилю діяльності майбутніх фахівців медіасфери. Етико-естетичне забарвлення кожного журналістського мате-

ріалу, як створеного здобувачем освіти під час навчання, так і написаного вже дипломованим комунікаційником, несе в собі потенціал яскравішого та влучнішого донесення думки до реципієнтської аудиторії. Опанування теоретичними знаннями з медіаестетики сприяє комплексному та гармонійному використанню майбутніми фахівцями сили слова, сили візуального образу. Під час вивчення цієї навчальної дисципліни студенти мають змогу глибше розкрити «післямак» власноруч створених медіаматеріалів, навчитися прогнозувати та відчувати не лише комунікаційний, а й естетичний ефект, справлений на населення написаним або відзнятим твором. Оволодіння повним багажем знань з медіаестетики, паралельно із засвоєнням інших університетських дисциплін освітньої програми «Журналістика», є запорукою вдосконалення здобувачем освіти власної майстерності та становлення справжнього кваліфікованого фахівця, затребуваного сучасним ринком праці у галузі медіа.

Щодо перспектив наукового дослідження розглянутої теми, вбачаємо їх у поглибленні теоретичного аспекту медіаестетики як цілісного явища, оскільки наявні наразі наукові джерела більше акцентують увагу на спробах поєднання естетики та медіа як двох окремих компонентів у єдине ціле. Тому детальнішого вивчення потребує саме аспект практичний, що на сьогодні потребує теоретичного осмислення та узагальнення. Зокрема, в основу майбутніх досліджень можна покласти естетичний медіааналіз журналістських матеріалів різних стилів, жанрів та контенту. Також доцільним було б паралельне вивчення українського та закордонного досвіду осмислення медіаестетики, порівняльний аналіз міри вираження там естетичної складової.

1. Андросович О. І., Башманівський В. І. Інтерактивне навчання в підготовці студентів спеціальності «Журналістика». Scientific and pedagogic internship “Methods of improving the training of qualified specialists in journalism, advertising and PR in Ukraine and EU countries”: Internship proceedings, June 7 – July 17, 2021. Włocławek: “Baltija Publishing”, 2021. P. 4-7. URL: http://eprints.zu.edu.ua/33090/1/1_Андросович%20О.І.%20Башманівський%20В.І._тези.pdf

2. Ажогіна Н. В. Англomовний медіакультурний дискурс: концептуальні поняття у світлі медіалінгвістики. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2023 № 64. С. 4-9, с. 5. DOI: <https://doi.org/10.32782/2409-1154.2023.64.1>

3. Боярська Л. Мистецька журналістика в системі журналістської освіти. The 3th International scientific and practical conference “Theoretical aspects of education development” (January 24-27, 2023) Warsaw, Poland. International Science Group. 2023. 569 p. URL: <https://surl.li/peaote>

4. Зражевська Н.І. Теорія медіа та суспільства: посіб. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 98 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/45235/1/N_Zrazhevska_Posibnik_TMS_pravki_2_watermark_2022_FJ.pdf

5. Естетика: навчальний посібник для педагогів за ред. Т. І. Андрущенко. Київ: Видавництво “МП Леся”, 2014. 613 с. URL: <http://www.npu-etestet.com.ua/wp-content/uploads/Posibnik.pdf>

6. Покулита І. К., Виселко І. В. Культурні смисли медіапростору – естетичний та аксіологічний аспекти. *Гілея: науковий вісник*, 2014. № 91 (12). Видавництво «Гілея». С. 231-236. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2014_91_55

7. Пуцята І. Естетика слова і зображення у соціальних ток-шоу: український досвід. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія : Журналістські науки. 2018. № 896. С. 127-131. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpjn_2018_896_19.

8. Сучков Д. Г. Трансформація аудіовізуальної культури в епоху соціальних медіа: дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 034 «Культурологія» (галузь знань 03 «Гуманітарні науки»). – Міністерство освіти і науки України, Київський національний університет культури і мистецтв. К., 2024. 200 с. URL: https://knukim.edu.ua/wp-content/uploads/diser/suchkov/suchkov_diser.pdf

9. Шевчук К.С. Естетика електронних медіа: аналіз основних проблем. *Мультиверсум. Філософський альманах*. – 2015. – Випуск 1–2 (139–140). С. 27-34. DOI: <https://doi.org/10.35423/2078-8142.2015.1-2.03>

10. Liv Hausken. *Thinking media aesthetics: media studies, film studies and the arts*. Peter Lang. 2013. 267 p.

1. Androsovykh O. I., Bashmanivskiy V. I. Interaktyvne navchannia v pidhotovtsi studentiv spetsialnosti «Zhurnalistyka». Scientific and pedagogic internship “Methods of improving the training of qualified specialists in journalism, advertising and PR in Ukraine and EU countries”: Internship proceedings, June 7 – July 17, 2021. Wloclawek: “Baltija Publishing”, 2021. P. 4-7. URL: http://eprints.zu.edu.ua/33090/1/1_Андросович%20О.І.%20Башманівський%20В.І._тези.pdf
2. Azhohina N. V. Anhlomovnyi mediakulturnyi dyskurs: kontseptualni poniattia u svitli medialinhvistyky. Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Filolohiia. 2023 # 64. S. 4-9, s. 5. DOI: <https://doi.org/10.32782/2409-1154.2023.64.1>
3. Boiarska L. Mystetska zhurnalistyka v systemi zhurnalistskoi osvity. The 3th International scientific and practical conference “Theoretical aspects of education development”(January 24-27, 2023) Warsaw, Poland. International Science Group. 2023. 569 p. URL: <https://surl.li/peaote>
4. Zrazhevska N.I. Teoriia media ta suspilstva: posib. K.: Kyiv. un-t im. B. Hrinchenka, 2022. 98 s. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/45235/1/N_Zrazhevska_Posibnik_TMS_pravki_2_watermark_2022_FJ.pdf
5. Estetyka: navchalnyi posibnyk dlia pedahohiv za red. T. I. Andrushchenko. Kyiv: Vydavnytstvo “MP Lesia”, 2014. 613 s. URL: <http://www.npu-etestet.com.ua/wp-content/uploads/Posibnik.pdf>
6. Pokulyta I.K., Vyselko I.V. Kulturni smysly mediaprostoru – estetychnyi ta aksiolohichni aspekty. Hileia: naukovi visnyk, 2014. # 91 (12). Vydavnytstvo «Hileia». S. 231-236. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2014_91_55
7. Putsiata I. Estetyka slova i zobrazhennia u sotsialnykh tok-shou: ukrainskyi dosvid. Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Serii : Zhurnalistski nauky. 2018. № 896. C. 127-131. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpjn_2018_896_19.
8. Suchkov D. H. Transformatsiia audiovizualnoi kultury v epokhu sotsialnykh media: dysertatsiia na zdobuttia stupenia doktora filosofii za spetsialnistiu 034 «Kulturolohiia» (haluz znan 03 «Humanitarni nauky»). – Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, Kyivskiy natsionalnyi universytet kultury i mystetstv. K., 2024. 200 s. URL: https://knukim.edu.ua/wp-content/uploads/diser/suchkov/suchkov_diser.pdf
9. Shevchuk K.S. Estetyka elektronnykh media: analiz osnovnykh problem. Multyversum. Filosofskiy almanakh. – 2015. – Vypusk 1–2 (139–140). S. 27-34. DOI: <https://doi.org/10.35423/2078-8142.2015.1-2.03>
10. Liv Hausken. Thinking media aesthetics: media studies, film studies and the arts. Peter Lang. 2013. 267 p.

UDC 070.0+7.01+37.018

MEDIA AESTHETICS AS A UNIVERSITY EDUCATIONAL COMPONENT

Diuzheva Kateryna, PhD (Philology),

Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, Ukraine, e-mail: r.b.ekaterina@gmail.com.

ORCID – <https://orcid.org/0000-0002-1357-8720>

Introduction. The article deals with the university discipline “Media Aesthetics”, reveals the problem of forming and improving students’ ideas about the general laws of aesthetic activity and aesthetic development of the world, and substantiates the need to outline the specifics of the social nature of beauty, art as a mechanism of human socialization, aesthetic information as an integral part of the mass media.

Relevance and purpose. The study of media aesthetics at the university is relevant because of the need to analyze the aesthetic aspects of media materials, especially in wartime. Media aesthetics is closely related to the concepts of cultural and social values and harmony. The development of social media and artificial intelligence should support the human factor, in which aesthetics plays an important role. The purpose of this study is to highlight the importance of media aesthetics for the development of critical thinking, understanding of aesthetic principles, and professional activity in the field of social communications. Media aesthetics develops creativity, adaptability, flexibility of thinking and artistic taste of students.

Methodology. The research methods used were the analysis of scientific and methodological material on aesthetics and journalism, generalization of teaching experience, and interpretation of the research results.

Results. The article analyzes the peculiarities of teaching the discipline “Media Aesthetics”, in particular, the thematic content, the approximation of aesthetic theories to the latest modern media technologies. The question of the formation of students’ ideas about the laws and categories of aesthetics, which is fundamental for world perception and communication with the world, is revealed. The study substantiates the importance of the educational component for the formation of skills to understand the specific nature of beauty, culture and art in the process of human socialization. It is about aesthetic information as an integral part of the media space.

Conclusions. The tasks set out in the article are realised: media aesthetics as an educational component is considered; the problem of the level of development of media aesthetics in the information space as a projection of basic training of media professionals is revealed; the need to improve journalistic skills in terms of the specifics of aesthetic information is substantiated. It is substantiated that the educational component ‘Media Aesthetics’ within the educational process helps to form and develop the flexibility of thinking, creative abilities of future media professionals based on aesthetic categories, encourages self-realisation of specialists, activates cognitive interests in combination with the formed aesthetic tastes, ethical level of development, and implements heuristic abilities as crucial for the formation of professional skills and competitiveness of a modern media specialist.

Keywords: media aesthetics, journalism, educational component, media material, communication, aesthetics, ethics, reception.

Стаття надійшла до редакції 03.02.2025 р.

Рекомендовано до видання 12.03.2025 р.